

Opgørelse af overarbejde ved tilfældige forlængelser af ordinær tjeneste

Tjenestemandsstretens dom af 14. juni 2001. (Tjenestemandsstretens sag nr. 2000.S009. Arbejdsretligt Tidsskrift 2001, s. 107).

Parter

Statsansattes Kartel som mandatar for Brancheforeningen Post Danmark HK/STAT
mod
Finansministeriet.

Resumé

Sagen handler om, hvorvidt statens tjenestemænd med en højeste arbejdstid ved opgørelse af arbejdstiden for en vis periode, var berettiget til at medtage ikke blot tilfældig forlængelse af ordinær tjeneste på mere end 15 minutter en enkelt dag, men også tilfældig forlængelse af ordinær tjeneste en enkelt dag i indtil 15 minutter. Tjenestemandsstreten gav Finansministeriet medhold i, at det udtrykkeligt var aftalt mellem parterne, at en tilfældig forlængelse af arbejdstiden med indtil 15 minutter pr. dag var uden overarbejds-mæssige konsekvenser, og at der ikke var andre mulig-heder for merarbejdsbetaling end reglerne for overarbejde angav.

Påstande

Statsansattes Kartel som mandatar for Brancheforeningen Post Danmark HK/STAT påstod Finansministeriet tilpligtet at anerkende, at den mellem sagens parter indgåede aftale om arbejdstidsregler af 7. januar 1998 skulle forstås sådan, at tjenestemanden var berettiget til i normopgørelsen at medtage den samlede tid mellem mødetid på arbejdsstedet og det tidspunkt, hvor tjenestemanden atter kunne forlade arbejdsstedet. Såfremt der forelå tilfældig forlængelse af ordinær tjeneste, var tjenestemanden berettiget til i normopgørelsen at medtage enhver overskridelse, herunder overskridelser der var mindre end 15 minutter pr. dag.

Finansministeriet påstod frifindelse.

Sagsfremstilling

Aftalen af 7. januar 1998 om arbejdstidsregler for statens tjenestemænd mellem Finansministeriet og bl.a. Statsansattes Kartel indeholdt følgende bestemmelser om "Arbejdstid":

§ 1, stk. 1: "For tjenestemænd i staten &fastsættes en højeste arbejdstid, der beregnes for en nærmere aftalt periode, der ikke bør være mindre end 4 uger".

§ 2, stk. 1: "Den højeste arbejdstid beregnes som 7,4 timer pr. dag for den enkelte periode efter dennes dageantal med fradrag af feriedage og fridage...".

§ 2, stk. 2: "Ved beregning af den højeste arbejdstid medtages sygedage i dageantallet, idet den tjeneste, der skulle være udført den pågældende dag, samtidig medregnes i arbejdstidsopgørelsen...".

§ 3, stk. 1: "Ved arbejdstid forstås tiden mellem mødetid på arbejdsstedet (det beordrede møde-sted) og det tidspunkt, da tjenestemanden atter kan forlade dette".

Om "Overarbejde" er det bl.a. bestemt i § 19:
"Stk. 1. Overarbejde bør så vidt muligt undgås.

Stk. 2. Som overarbejde betragtes tjeneste, der er pålagt en tjenestemand ud over den efter § 2 beregnede højeste arbejdstid ved

- a) tjenesteliste el. lign.
- b) tilkaldelse til ekstra tjeneste
- c) tilfældig forlængelse af den ordinære tjeneste, for så vidt overskridelsen udgør mere end 15 minutter pr. dag.

Stk. 3. Den under stk. 2 punkt a), nævnte tjenesteoverskridelse afrundes periodevis opad til 1/2 timer, medens de i stk. 2, punkt b) og c), nævnte tjenesteoverskridelser afrundes opad til mængfold af 1/2 timer for den enkelte dag".

Der blev fremlagt arbejdstidsopgørelser fra postområdet, hvori tjenestemanden havde medtaget tilfældig forlængelse af den ordinære tjeneste i 15 minutter, og hvorpå ledelsen havde anført, at sådan tilfældig forlængelse ikke talte, idet overskridelsen - for at blive medregnet - skulle være på mere end 15 minutter. Post Danmark, Hovedkontoret, instruerede 12. november 1998 enhederne om, at "der alene sker registrering af tilfældige forlængelser, hvis overskridelsen udgør mindst 16 minutter pr. dag, jf. PAV". Der var efterfølgende forhandling og korrespondance om problemstillingen.

Parternes argumenter

Statsansattes Kartel anførte, at der i arbejdstidsreglernes § 3, stk. 1, udtrykkeligt var angivet, hvad der skulle forstås ved arbejdstid. Alt, hvad der herefter var arbejdstid, skulle indgå i arbejdstidsopgørelsen for normperioden. Det gjaldt også tilfældig forlængelse af ordinær tjeneste, uanset om forlængelsen var kortere eller længere. § 19 vedrørende overarbejde var uden betydning for opgørelsen af arbejdstiden efter § 3. Finansministeriets fortolkning indebar, at den enkelte tjenestemand kunne få forlænget tjenestetiden med indtil 15 minutter dag efter dag uden vederlag. Denne konsekvens anså Statsansattes Kartel for åbenbart urimelig.

Finansministeriet anførte, at arbejdstidsaftalens §§ 1, 2, 3 og 19 skulle ses i sammenhæng. Den fastsatte højeste arbejdstid honoreredes med den normale løn. Der var ikke andre muligheder for merarbejdsbetaling end, hvad der fulgte af § 19 om overarbejde. § 3, stk. 1 angav, hvad der kunne indgå i opgørelsen af arbejdstiden, og § 19 angav, hvilken del heraf, der skulle betragtes som overarbejde. Det var udtrykkeligt fastsat i § 19, stk. 2, litra c, at tilfældige forlængelser på indtil 15 minutter ikke betragtedes som overarbejde. Til gengæld afrundedes tilfældige forlængelser, med mere end 15 minutter pr. dag opad til mængfold af halve timer for den enkelte dag, jf. § 19, stk. 3. Bestemmelsen i § 19, stk. 2, litra c, hvorefter tilfældig forlængelse af den ordinære tjeneste betragtedes som overarbejde, "for så vidt overskridelsen udgør mere end 15 minutter pr. dag", ville blive indholdsløs, hvis tilfældig forlængelse indtil 15 minutter også skulle betragtes som overarbejde. Det var således udtrykkeligt aftalt mellem parterne, at en tilfældig forlængelse af arbejdstiden indtil 15 minutter pr. dag var uden overarbejds-mæssige konsekvenser. Denne aftale kunne ikke misbruges til en arbejdstilrettelæggelse, som medførte indtil 15 minutters merarbejde dag efter dag, eftersom den alene angik tilfældige forlængelser af arbejdstiden.

Tjenestemandsrettens dom

Tjenestemandsretten kunne i det hele tiltræde det af Finansministeriet anførte og frifandt derfor ministeriet.